

54
12
Poštšina plačana v gotovini

20
Cena 2 Din

DRAMA

8
GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1932/33

TARTUFFE

17. Jun
Premijera 27. maja 1933

25. XII 33
IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAH



LJUBLJANA, NEBOTIČNIK VI. NADSTR.

TELEFON 24-63.

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 27. maja 1933

Dr. Br. G.:

Opazke k „Tartuffeu“

Ali sem grešil zoper Molierov duh, ko sem se drznil odstopiti od nekaterih od njega samega, pa tudi od tradicije utrjenih scenskih oblik? Moram iskreno reči, da o tem vprašanju sploh ne bi razpravljaj, temveč bi pustil, da govori predstava sama, če bi mi ne bilo zato, da odbijem od sebe sum, da sem postopal iz želje dati predstavi za vsako ceno neki originalni pečat. Postopal sem namreč tako, kakor to vedno delam; stremel sem po tem, da notranji duh dela sam, določi scensko obliko. Nisem postopal nasilno, nisem prišel k delu z neko apriorno zamisljivo, temveč sem se poslužil vodnikov, ki mi jih je delo samo nudilo. Prepričan sem, da je najbolj zapazno odstopanje od tradicije, to je menjanje prizorišča, v vsakem dejanju utemeljeno s potrebo, da vsako posamezno dejanje proži možnost, da se gledališko popolnoma izživi. Za označbo teh značilnih lokalnosti za vsako dejanje me je vodila poleg tega še temeljna ideja, da na neki način konkretiziram duh hiše, ki je glavni pogoj za potek scenskih dogodkov. Ali je sploh mogoče pregledati tisto specialno atmosfero, ki vlada nad vsem Tartuffeom, tisti parfum franc. meščanske družbe, francoske družine, moralno religioznih spopadov, ki so se godili v tej okolici? To ozračju je tako konkretno, tako živo v delu samem nakazano, da je bilo treba samo malo prisluhniti skoro neslišnim, vendar jasnim udarcem, ki ga daje ritem vsemu scenskemu dogajanju. Ni mi bilo treba Molierovih posebnih scenskih opazk, iz teksta samega sem povsem nevsiljivo konstruiral niz točno opredeljenih slik.

Upam, da bodo predstave mnogo boljše kakor najobširnejše razpravljanje dokazale, kako so scene dobile s tem podrobnim konkretiziranjem ozadja svoj odgovarjajoči okvir.

Vse ogródje dela (v tekst nisem nikjer posegel) je ostalo neokrnjeno. Trdim pa, da je moje pojmovanje vloge in značaja Cleanta sicer odstopanje od dosedanje tradicije, toda v popolnem soglasju in utemeljeno v zgradbi komedije same. Napravil sem iz Cleanta živo osebo, napravil iz njega kontra-motiv Tartuffeu, toda nisem se dal zapeljati z blagozvočnostjo njegovih fraz, da bi mu dal idealno pozitivno masko. Cleant je prazen,

samovšečen »liberalen« gobezdač, nasproti postavljen Tartuffeu, ne kot njegov pozitiven kontrast, temveč kot prav takšen lovec Orgonove duše kakor Tartuffe sam, le njegovo orožje je drugačno. Ali je treba za tako pojmovanje drugega potrdila kakor paznega čitanja njegovih praznih deklamacij — ali še več — ali ni ta »filozof« najbolj razkrinkan z dogodki v V. dejanju in s svojo komično nemočjo, da tu z dejanjem dokaže tisto, kar je skozi štiri dejanja pridigal, Mislim, da morem odgovor na to vprašanje mirno prepustiti občinstvu, zlasti ko vem, kako so mi pri delu za dosego mojih idej živo vdano in inteligentno pomagali umetniki ljubljanskega ansambla, pri konkretiziranju pa idealni prevod g. Župančiča.

Priznati moram, da mi je delo na Tartuffeu s tako simpatičnimi kolegi bilo eno izmed najsrečnejših epizod v mojem gledališkem udejstvovanju.

Iz „Tartuffea“

(Prevod O. Župančiča.)

III. 6.

Orgon: Moj Bog, kaj slišim! Ali smem verjeti?

Tartuffe: Da, da, brat moj, jaz res sem razuzdan, nesrečen grešnik, v krivdo zakopan, zločinec sem najhujši na tem sveti. Življenje mi je ena sama pega, nemarna sem, zanikarna golazen, in vidim, Bog sedaj po šibi sega, udarila pravična me bo kazen. Najpodlejših zločinov me dolžite, ne bom se branil, nič me ne razburi. Kar mi podtikajo, vse verjemite, ogorčeni pehnite me skoz duri; karkoli se sramote name usuje, premalo je, zaslužil sem najhuje.

Orgon (sinu): O, ti capin, kaj si nam tu naklatil, da bi njegovo čednost nam oblatil.

Damis: Kaj, ta njegova hlinjena sladkost vas bo zmotila...

Orgon: Molči, pasja kost!

Tartuffe: Ah, kar pustite ga, naj govori, in rajši verjemite te povesti. Po takem činu milost ni na mestu. Mar slutite, kaj v meni vse tiči? Zaupate na lice mi nemara in me kljub temu še imate v čisli? Ne, ne, nikarte, videz vas le vara; prav tak sem, kot vaš sin o meni misli.

Za poštenjaka šteje me ves svet,
v resnici pa sem malovredna smet.

(Se obrne proti Damisu)

Da, dragi sinko, vi kar nadaljujte,
kako zavržen kradem in morim;
še s hujšimi pridevki me opsujte:
prav vse zaslužim in na vse molčim,
Sramotno glejte tukaj me na tleh
v pokoro za zločine in ves greh.

*

IV. 5.

Elmira: Kaj pa nebo? Se ga nič ne bojite,
ko, tolikanj o njem nam govorite?

Tartuffe: Če le nebo vam meni ustreči brani,
zadržek ta izlahka se odstrani,
in srcu vašemu ne bo ovir.

Elmira: A z nebom strašite nas venomer!

Tartuffe: Otresite te smešne se bojazni,
gospa, teh dvomom vas lahko izbavim.
Nebo, že res, nektere užitke kazni,
a tudi tu še z njim kako opravi.
Poglejte, v tem nas vodi naša veda,
ki po potrebi našo vest rahlja,
kaj malo na dejanja slaba gleda,
vpoštevaj čistost volje in srca.
V skrivnosti te prav rad vas posvetim;
na poti tej opirajte se name.
Brez straha dovolite, kar želim,
ves greh naj pade le na moje rame.

Razno

»Comédiens du Marais«. Tako se naziva ugledna francoska igralska četa, ki je nedavno uprizorila v pariški Umetniški pozornici (théâtre des Arts) niz treh iger pod skupnim naslovom *La Mécanique du Théâtre*. Lep uspeh je dosegla prva Declercqova trodejanka *L'envers vaut l'endroit* (Narobe je toliko vedno ko nalice), kjer skromen bančni uradnik, hoteč si pridobiti ljubezen prve igralke, napiše igrokaz in podmiti gledališkega ravnatelja, da ga uprizori. Denar si je izposodil pri znancih, nekaj pa poneverih. Po znatni začetni tesnobi se umotvor zmagovito završi.

Prastarina na odru. Avtor drame Noé, André Obey, je segel v sivo davnino ter zgradil rečno tragedijo, v kateri je glavna junakinja Loira, stranske osebe pa njeni dotoki; nastopa tudi zbor Vodá, Lisica, Sova, Star Dob. Poosebitev prirodnih življev, živali in rastlin nas uvaja daleč nazaj v prvotnost, a za

pozorišče, se zdi, ta novotarija ni kdo ve kakšen izum. Gledalec le iztežka razbere skriti smisel spora med naterjo Loiro in njenimi otroki, pa med Ribičem, Kmetom in Čarovnico, kakod tudi drugimi vaščani. Pisec igre Bitka ob Marni se je hotel oddaliti od konvencijskega teatra, pa se je tem huje zapletel vanj. S pozornico je kakor z življenjem: ljubezen do svobode vede v nove spone.

Lugne-Poe: Gledališki spomini (1902—1912). Bodoči zgodovinar gledališča ne bo mogel prezreti Lugné-Poeja, ki je sedaj objavil že tretji snopič, napisan »à la diable«: ognjevit, živo, pa tudi à la »diable boiteux«, ako se domislite, da je neka oseba v Lesagevem »Šepastem vragu« imela moč, da je snemala strehe s hiš in ondaj nepričakovano opazovala vse, kar leze ino grede. Najdaljši del knjige je posvečen znameniti Eleonori Dusejevi, s katero je potoval na sever, da je spoznala Ibsena, po tlej v Brazilijo, v Argentino, se nazadnje ločil od nje v Londonu. Skratka, delo je zanimivo kakor katerikoli roman.

Sacha Guitry, Châteaux en Espagne (1933). »Gradovi v oblakih« se štejejo za najlepši cvet Guitryjeve umetnosti: globina in otožna modrost sta oviti v pesniško in obenem komično domišljijo. Neki stavki v pomenku razodevajo bistvo in jedro četveroidejanke: nič ni na svetu popolnoma resnično, nič ni popolnoma napančno. Omama (iluzija) obstoji iz resničnosti; istinitost je stkana iz laži. Nobena stvar ne traja, vse se pretvarja in razpada. Jean Larmandie, slikar okrasja, se zaplete v ljubavno dogodbico, ki jo ceni kot srečo, toda se o pravem času odtrga. Nekaj dni blaženstva je več vredno, ko dolga vrsta dni, pri katerih se cvetni prah prvih občutkov osuje.

Francis de Croisset, o katerem je že pisal Gled. list, je svoj čas objavil dramo Les nouveaux Messieurs (Novi možje), danes pa se učinkovito igra njegov »Vol nuptial«, ki bi smel nositi naslov Les nouvelles Dames. Saj prikazuje pomen današnje žene in razvoj človeške dvojice. Naslov cika na prizor iz čebelnega življenja: roj matice, hkrati pa tudi na letalsko osredje. Spotoma je naperil nekaj pikrih besed na brezvestne izdelovalce aeroplanov, ki s svojimi nepopolnimi stroji izrabljajo človeško junaštvo v svoje samogoltné namene.

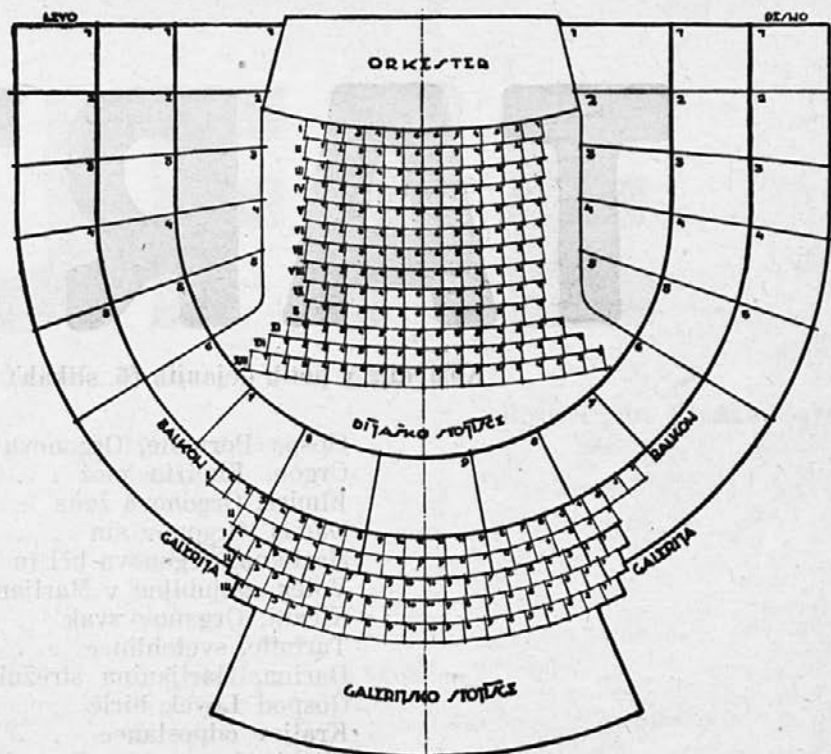
»Sveta Rusija.« Španski dramatik Jacinto Benavén je napisal iz življenja ruske emigracije igrokaz, čigar dejanje se vrši v Londonu. Igrali ga bodo v kratkem v San Sebastianu z ruskimi igralci v glavnih vlogah.

A. D.

»Prodana nevesta« v Mulhouse. V mestnem gledališču v Mulhouse (Alzacija) so uprizorili z velikim uspehom »Prodano nevesto« v francoskem prevodu. Ta predstava je tem bolj uvaževanja vredna, ker je ponovno manifestirala prijateljstvo med Češkoslovaško in Francijo na alzaški zemlji.

Rč.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI



A. PRELOČ

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

TARTUFFE

Komedija v petih dejanjih (6. slikah). Spisal Baptiste Molière. Poslovenil Oton Župančič.

Režiser: dr. Branko Gavella.

Gospa Pernelle, Orgonova mati	Maria Vera
Orgon, Elmirin mož	Lipah
Elmira, Orgonova žena	Nablocka
Damis, Orgonov sin	Jan
Marijana, Orgonova hči in Valerjev ljubimka	Vida Juvanova
Valer, zaljubljen v Marijano	Drenovec
Kleant, Orgonov svak	Jermain
Tartuffe, svetohlinec	Kralj
Darina, Marijanina strežnica	M. Danilova
Gospod Loyal, birič	Sancin
Kraljev odposlanec	Železnik
Flipot, sluga gospe Pernelle	Murgelj

Sluge biriči.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek točno ob 20.

Konec ob 23.

Parter: Sedeži I. vrste Din 26.—
 „ II. - III. vrste „ 24.—
 „ IV. - VI. „ „ 21.50
 „ VII. - IX. „ „ 21.50
 „ X. - XI. „ „ 19.50
 „ XII. - XIII. „ „ 17.50

Ložni sedelišča: Parterju Din 20.—
 „ „ „ „ 20.—
 Lože v parterju (osebe) „ 80.—
 „ v I. redni (osebe) „ 80.—
 Ložni sedelišča v I. redni (ložah) „ 15.50
 Lože balkona (osebe) „ 62.—

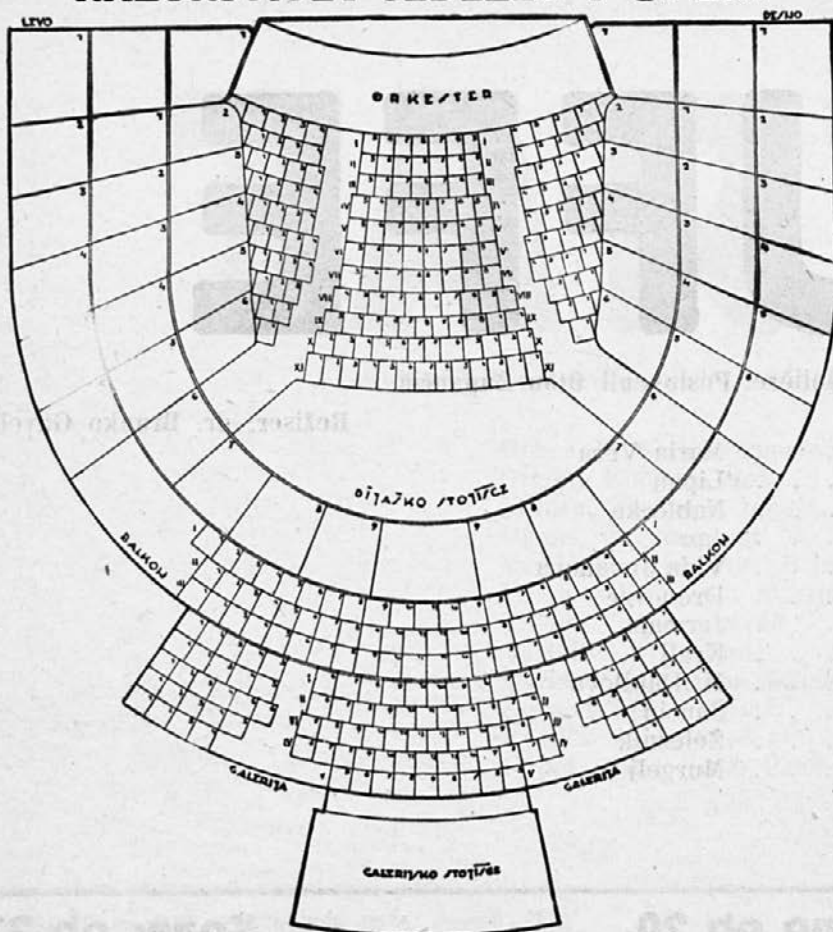
Balkon: Sedeži I. vrste Din 17.50
 „ II. „ „ 15.50
Galerija: „ I. „ „ 11.—
 „ II. „ „ 8.50
 „ III. „ „ 8.50
 Galerijsko stojišče „ 2.50
 Dijaško stojišče „ 4.50

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagovni opremi gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

Predpisana taksa za penzije in invalidnosti je vračunana v cenah

MEINL-ova KAVA

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI



Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago  Nizke cene